

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY-FÉLÉVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.
Félévre 2 „

Előfizetési fölhívás

a

„SZÉKELY HIRLAP“

politikai és vegyestartalmu közlöny

hatodik évnegyedére.

A „Székely Hirlap“ eddigi szerkesztője, Szász Béla tisztelt barátom, magánügyei miatt visszavonulván, e lap szerkesztését ápril 1-étől alólírott veszi át.

Ismét egy „obscurus“ név, egy vidéki kis lap élén! mondják. Igazuk van. Azonban, merényletemet: hogy ösmeretlenségem csendjéből, a napi irodalom zajos terére léptem, e lap belmunkatársai, s különösen eddigi szerkesztője az iránt tett biztosításai, hogy szellemi segélyüket tőlem sem fogják megvonni, ha nem mentik is ki, legalább megfejtik.

E lapocska jogosultsága eddigi létezésében nyer kifejezést.

Politikai iránya marad a mi volt. — Nagy politikát nem üz, meglegszik „a Deák-párt vidéki Közlönye“ szerény czimével.

Egyelőre a berendezés és külalak is a régi marad.

Előfizetési díj, mely a régi mód szerint, **Wittich József** helybeli könyvkereskedésébe, akár főtanodai nyomdász **Imreh Sándorhoz** utasítandó:

Egész évre 4 frt o. é,

Félévre 2 „ „ „

Negyedévre 1 „ „ „

Ezek után távol a „novus homo“ nyegle s tolakodó ígéréteitől, csak annyit kérek a t. cz. olvasó közönségtől: függeszsze fel kárhóztató ítéletét, míg az eredménynyel megösmarkedett: mely mint t. munkatársaim ígért, s elvtársaim elvart közreműködése után vélem, egy vidéki laphoz jogosan kötött igényeknek, nem csak akar, de meg is fog felelni.

A kis óra mutathat helyesen, ha nem mondja is a városnak; a kis mécs terjeszthet jótékony világot szűk körében,

ha nem lépik is mindjárt versenyre a nappal.

Maros-Vásárhelytt, 1870. márc. 24.

Horváth Gáspár.

Hat előfizető után, — ámbár gyűjtőleveket nem küldünk, — egy tisztelet-példánnyal csakugyan szolgálunk.

Tisztelt olvasóinkhoz.

E szám az utolsó, mely — e czim alatt — szerkesztésem alatt megjelenik, s én nem tehetem le a szerkesztői tollat kezemből a nélkül, hogy pár szívélyes búcsu-szót ne intézzek tisztelt olvasóimhoz.

Midőn egy vidéki és épen egy vidéki politikai lap szerkesztésére vállalkoztam: éreztem a feladat nehézségét, de a czél, mely előttem állt s a t. közönség elnézése, valamint t. munkatársaim támogatása — mikre bizton véltem számíthatni — fölbátorítottak, s ha szerénység nélkül mondhatnám, nem is egészen eredménytelenül. A sokféle calamitasoktól környezett lap hü közharczosa volt mindvégig pártjának s — az adott körülmények határai között — lankadatlan is. Ezért visseltetem hálával a t. közönség s első sorban t. munkatársaim iránt, s e hála kifejezését kötelességemnek tartom.

S a mi e búcsut még könnyebbé teszi az, hogy csak külsőleges, mert tisztelt utódom engedelmevel remélem, hogy ezután is bővön lesz alkalmam, mint szerény vendégnek, részt vehetnem azon szellemi egyességben, mely — bár kis körben — de ezután bizonyára még sikeresebben fogja az igaz ügy zászlaját fennen lobogtatni!

S evel a — viszonttalálkozásig.

Maros Vásárhelytt, 1870. márcz. 29.

Szász Béla.

Maros-Vásárhely két pénzüintézete.

E lapok mult számában ígéretet tettem, hogy szólni fogok a marosvásárhelyi takarékpénztár s az erdélyi kereskedelmi és hitelbank egymáshoz viszonyáról, s azon befolyásról, melylyel e két pénzüintézet lesz és kell hogy legyen, kölcsönösen egymás üzletére.

A jövőndő mindig kétes, de ott, hol a fejlődés bizonyos, már ismert módozatok

szerint történik, legalább a valószínűség előre tudható, s így ez esetben sem leend talán a jövőre következtetés egészen alaptalan.

A közönségre nézve, mint mult czikemben mondtam, a verseny már is előnyösnek mutatkozik, mert ma már tényleg olcsóbb pénz forog piacunkon, mint három hóval ezelőtt.

És mi idézte elő ez árcsökkenést?

Minden kereskedelmi czikknek árrára, jelentékeny befolyással van, a készlet és kereslet egymáshoz aránya s ugyanazon czikk, a nyereszkedési üzletek természeténél fogva drágábban fog tartatni, ha a készlet kevesbedik, s a kereslet nagyobbodik — és megfordítva.

A helybeli takarékpénztár mult évben 45 ezer saját alaptőkéjét s szinte három anyi takarékpénztári betétet hozott forgalomba. Ezen 170 ezeret haladó tőke, kevés kivétellel folytonos forgalomban volt, sőt bizonyosan gyakran nem volt elég a kereslet fedezésére.

Ennek teljes bizonyítékául szolgál az, hogy az ujon létesült bank két hó alatt már is 100 ezeret haladó összeget hozott forgalomba s a kereslet pedig, még mind két intézetnél, egyiránt nagy. Egyáltalán úgy hiszem, hogy a két pénzüintézet együtt véve sem bír annyi rendelkezésére álló alappal, mennyi a helybeli kereslet fedezésére elég, s így még a kamatok olcsósága feletti versenyre szükség nincs, mind két intézet biztonosan számíthatván, tőkéinek a jelen kamatokkal forgathatására, sőt meg vagyok győződve, hogy a takarékpénztár különben is csekélyebb tőkéit, az előbbi 10%-al is mindig elhelyeztette volna, s így kamat leszállítása ok nélküli volt, s csak saját jövedelmét kevesbitette a kölcsönzők javára. A banknak ellenben helyes oka volt kamatait 1 1/2 %-al olcsóbbra szabni, mert nemcsak saját tőkéje nagyobb lévén, haem egybekötöttései folytán, bizonynyal idegen pénzek is állván rendelkezésére, inkább üzletének nevelése, nagyobb körben terjesztése által számíthat nyeresményének szaporítására.

De valjón nem fogja-e a bank csekélyebb kamataival, a takarékpénztár üzletének legalább egy nagy részét magához vonni? — E kérdésre egész határozottsággal „nem“ mel lehet felelni, mert nem csak hogy a szükséglet nagyobb, mint a készlet, de épen a hitel természeténél fogva, mely portékát az ember nem örökre, hanem csak bizonyos időre vásárolhat meg — a már egyszer megnyert hitel fedezése, új meg új keresletet idéz elő, s mint a hógomolya, folyton nevededik. Sok esetben az egyik intézetnél nyert hitel fedezésére, a másik intézetnél kereslet új hitel — s még több esetben pedig, ki eddig hitelét, mert alkalmam sem volt rá — igénybe sem vette, most hitelképességét érezve s felfogva a haladó kor üzleti szellemét, oly nyereszenykedési vállalatokat kezdhet, melyek eddig talán észébe sem jutottak, mert úgy sem lett volna, honnan az alapot venni. Ki pedig egyszer kétszer kisebb összegekkel szerencsés kísérletet tesz, nem sok idő kell reá, hogy magának nagyobb hitelt szerezve vállalatait szélesbitse. Egy pénzüintézet, ha bármily erős is, nem képes a forgalom nagy mérvű nevelésére, mert a vállalkozási szellemet nagyon lanyhitja azon tudat, hogy néhány hó mulva a felhasznált pénzeket pontosan visszafizetni kell, mi által

hosszasabb időt igénybe vevő üzletek, csaknem lehetetlenné vannak téve. Két pénzintézet egy városban segít e bajon, mert ki valóban hitelképes, egész biztossággal számíthat, hogy ma egyiknél igénybe vett hitelét — ha üzlete még le nem járta magát, a másiktól felveendő pénzzel fedezheti s az előbbtől pontos fizető levén, szükség esetén ismét bizton számíthat hitele megújítására.

Ily kölcsönös összeműködése két intézetnek, neveli a forgalmat, a vállalkozási szellemnek leghathatósabb előmozdítója, s csak ily összeműködés hathat eredményre és kézzelfogható haszonnal egyes város vagy vidék vagyoni állásának emelésére. Oly pénz után, melyet néhány hó múlva üzletünktől ismét elvonni kell, csekély nyereségre lehet kilátás, ellenben, ha mindig számíthatunk a két intézet támogatására, bár több időt igénylő, de jövedelmezőbb vállalatokba bocsátkozhatunk.

E nézetből önként következik, hogy az új pénzintézet, nem hogy csökkentésére, de sőt nevelésére fog szolgálni a már egy év óta szép sikerrel működött takarékpénztár üzletének s a mindkét intézetnél közös alapítók bizonyosan hasonló nézetben voltak, mert hisz saját teremtményeket nem akarták egy másod szülött javára feláldozni.

Ha még ezekhez azon előnyöket is számítjuk, melyeket bármely pénzintézet, egy hasonló intézetnek egyetértő támogatásában, — bármelyiknél esetleg megtuduló keresletet a másiknál talán rendelkezésre álló pénzek felhasználása folytán fedezhetvén — nyerhet, egész határozottsággal ismételhetjük azon nézetünket, hogy az erdélyi kereskedelmi és hitelbank és a marosvásárhelyi takarékpénztár koránt sincs mért egymásra féltékenyek legyenek, mert mindkettő csak nyerhet a másiknak létezésében s kárára csak akkor kezdene válni egyik a másiknak, ha a pénzkereslet kevesbedésére volna kilátás; erre pedig nem, de igen is számíthatunk annak jelentékeny növekedésére.

Előnyére fog tehát szolgálni a két pénzintézet egyik a másiknak, előnyére a közönségnek t. csak nekedjék és terjedjen a vállalkozási szellem, használtassanak fel észszerűen a nyitvaálló források s városnak és vidéke keres-

kedelme és ipara, rövid időn kedvező irányt vesz s felvirágozni fog.

A székelyföldi királyi adomány, és a székely örökség

(Két ellentét.)

(Folytatás és vége.)

Ennek okát a 16-ik század harmadik negyedében találjuk: — mert a mohácsi vész megtörténtével, elválván Erdély Magyarországtól, a székelyföldön is fölébresztetett a jogféltékenység, és megkezdődtek, különösen János Zsigmond alatt az ő parancsából, az adományozások, mivel ezen uralkodó rendelte, hogy a székelyföldi tehetősebbek jóságaira új adományt, mentességekre nemestést vegyenek, ezt némely egyesek követték, de a nagyobb rész nem; innen eredett székelyföldön az új adomány, és czimeres levelű nemesítés, mi sok viszálykodásnak lett szülő oka, melynek hullamai a jelenkorig csapdostak át.

Mikor azért a sokat rongált nemzet átlátta, hogy idővel az új adományozások a fegyverrel szerzett föld eredetiségét ősi szerkezetéből kiforgatják, és helyébe királyi jog fészkeli bé magát egyesek gyöngesége miatt, — mert az új adománnyal birtok nem nyerhető, hanem a meglevő székelyörökség adományoztatik idegen köntösbe öltöztetve, a székelyföldi örökösödési törvény sérelmével, az által az oly adományosnak magvaszakadtával a birtok idővel a fiskusra szálland, a székely örökösödési törvény sértetnék, s a nemzet csorbulást szenvedne vagyonában: ellene hatalmasan lépett föl.

Ezen okból az Approb. Const. III. R. 76. T. 7. Art.-ban törvényesen megállítattott, hogy:

1.) „A mely székely jóságba eddigelé idegenek királyi jogot nem vittekbe, az olyanokba, ezután se vihessenek az igaz örökösök akaratjok, és kedvök ellen.“ — Ennek alapja az volt, minthogy a székelyek ősi törvényeik, és szokásaik mellett megmaradván, a nemzet jogát nem adták át fejedelmeknek, azt magoknak épen tartván meg, annál fogva az ujadományokkal jogaik sér-

tetnének meg, holott minden adománynak mások sérelme nélkül — salvo jure aliorum — kell történni, különben semmit érő, ilyenek a székely új adományok.

2.) „Ha valamely székely jóságba idegenek „királyi jogot vittének volna be, s azután elhalálozván, mások akárkik is az olyan jóságot apprehendálnák, és 32. évig békességesen bírnák, — „mely elévüléssel a királyi jog elenyészvén, — „azon jóság régi örökös természetét ismét „megnyeri.“ — E szerint székelyföldön a királyi jog ellen az elévülés 32. év, nem pedig 100. év, miként a megyéken.

3.) „A mely jóságokba pedig önként, nem „más idegenek, hanem tulajdon magok a törvényes birtokosok, vagy örökösök vitték be, vagy „vinnék be a királyi jogot, az olyanoknak, mind „bírodalmok, s mind jövedő leszállások, mint „királyi jog alatti jóságok, az országnak a királyi jogról iratott közönséges törvényi alkalmaztassanak, mind fiskus, mind az adományosokra nézve.“ — Így kívánta a székely nemzet örökösödési jogát jövőre biztosítani, — a királyi jog kihirdetését is a székelyföldön 1636-ban megszüntetvén örökre.

Mindezeknek alapján az 1847-beli országgyűlés is az itt elősorolt jogok méltánylatából indult ki, mikor a 3-dik törvénycikk 4. §-ában meghatározta, hogy a székelyföldi örökségek urbéri szabályozástárgyai nem lehetnek: mert a székely örökségről szolgálatot tételni, vagy azt szellemeitől el is venni mindenkor a tulajdonos tetszésétől függött minden korlátozás nélkül. Sőt az 1848-beli urbriség megszüntetésével hozott 4-ik t.cikk 6-ik §-a is a fentebb idézett székely örökösödési törvényeket megerősíti ezekben: „Székelyföldön a tiszta majorságok közé értetik a székely örökség (siculica haereditas), ennél fogva, minthogy az „adófizető és fegyvertviselő székelyek jóságai köztudat szerint többnyire tiszta székely örökségek, az ezeken lakó colonusokra, azon mentesség, „mely más urbéresekre nézve a törvény nyomán „rögtön életbelép, csak azon esetben terjedhet ki, „ha az említett adófizető és fegyvert viselő székely tulajdonosok az ez előtti §-ban írt bíróságok előtt be nem bizonyíthatnák: hogy valamely

TÁRCA.

Egyszerű történet.

(Durand után francziából.)

(Folyt. és vége.)

— Igen, uram, felele a pap, N. asszonyság az, ki engem a zene méltatlan kedvelőjét, igazán szép zenében részesített. Bájos asszony, tehetségdus, telve kegygyel s adakozó lélekkel. Épen most adott át nekem tíz Lajos aranyat a szegények számára.

— Tíz aranyat! kiálta a jegyző elbámulva.

— Igen, uram, tíz darab szép, 20 frankos aranyat, mely sok nyomonon fog segíteni! Áldja meg az isten ezt az adakozó hölgyet!

A pap eltávozott, és a jegyző, gondolatokba merülve, melyeket benne N. asszonyság nemeslelkűsége költött fel, vagy száz lépést tett, mely őt a kert kis ajtajáig vezette. Egy ember esengetett ezen az ajtón; ez a levélhordó volt; a kertész ajtót nyitva neki.

— Itt van három levél Párisból s a divatlap, monda a levélhordó.

Azon perczben meglátta a jegyző a kert sővényén keresztül N. asszonyságot, a mint az, a neki hozott sürgönyök elé futott. Divatosan vala öltözve, a legfinomabb, de Naples écosais ruhában, gyönyörű kis csipkés fejkötőben és a legnagyobb kacérsággal választott cipőkben, a mily kacérságot csak egy szép lábú párisi nő festhet ki.

Sietve törte fel a levélpecsétet. A jegyző gondolá magában, szerénytelenség volna háborgatni ez olvasásában, s gondolatokba merülve egy órai sétát tett; azután ugyanazon uton visszatérve, a falusi lak közelébe ért, a mint maga mellett látá ellovagolni N. asszonyságot, egy virgoncz paripán, melyet az kelemmel s egész könnyeden kormányzott. Egy árok zárta el útját; ostorát meglegyintve, sarkantyuját a ló hasába vágta; a ló neki eredt, az akadály elgördült s a ret-

tenthetlen amazon, sebes vágatva, mint a villám tova tűnt.

— Látogatásom haszontalan, monda a jegyző, eleget láttam. Egy nő, ki olaszul énekel és divatlapot járta, a ki a fővárossal összeköttetésben áll és reggel tafota ruhába öltözik, a ki atlasz cipőben s selyem hariznyában szaladgál a harmatban és lovagol, a ki 200 frank alamizsnát osztogat!... Köszönöm! nem kell. Felfalná ez az asszony irodámat, vagyonomat, clienseimet és segédeimet. El fogom venni Dorottya kisasszonyt.

A három hó elteltével, a falusi visszatért, hogy elfoglalja mezei lakát s elhatározza magában, hogy el fog menni nagybátyjához, sürgetendő az előkészületeket a szándékolt házasságra nézve; de későn: a jegyző a nélkül, hogy értesítette volna a nagybátyját a nélkül, hogy kifejtette volna indokait, másfelé fordítá szemeit, s hogy minden vitát kikerüljön, a lehető rövid idő alatt egybekelt Dorottya kisasszonnyal, ki állandó becsű, egyszerű, félénk, vágyaiban korlátozott, mindenféle veszedelmes tehetségektől ment, takarékos, felesleg után nem kapkodó, egy szóval mindazon tulajdonokkal fel vala ékesítve, a melyek vidéken egy férjet boldoggá tehetnek.

N. asszonyság egy levelet kapott sógornéjától, melyben ez siralmasan tudósítja férjhezmeneteli terveinek füstbemeneteléről, — a fényeskedő párisi nő távolról sem sejtette, hogy ő volt akaratlanul is, e szerencsétlenség oka. — Szegény Karolin! mondá; oly hatás nélküli vala bizalma a jövőben; s nem volt-e igaza? Hogy tehetett volna egy jegyzőről fel ily ledérséget! Valóban őszintén sajnálkozom ez esemény felett, s mindgyárt irok az én kedves rokonomnak vagy két három lap vigasztalót.

De azon perczben, midőn kezébe veszi a tollat, hogy e szomorú köteletségének eleget tegyen a kert ajtaja feltárult, s N. asszonyság karjai közé szorítá fűdői barátnéját. Az első üdvözlések után:

— S a fiatal német herczeg, nem is beszél róla nekem? monda a szeretetre méltó özvegy.

— Hát bizony: kedvesem, felele barátnéja levert arczeal; lásd! mily szerencsétlenség!

— Nem értelek.

— Megházasodott.

— Megházasodott?, de ez iszonyu! hát nem számíthat már az ember senkire, még a németekre sem!

— Ez nyílt lovagias és jó szándékkal volt, de...

— De miért nem várt! miért nem látogatott meg?

— Látott, kedves barátném, és ez a legkellemetlenebb a dologban.

— De hát hol látott? Mikor? Hogyan?

— Türelmetlensége oly nagy volt, hogy nem várta meg a telet; — levelem írása után néhány napra, titokban elutazott, ugy, hogy, én nem értesíthettelek. Mint afele érzélgő, regényes, titokszerű fiatal ember, először ismeretlenül akart meglátni.

— Ah! sejtem! kiálta fel N. asszonyság, azt, hitte, hogy engem lát, pedig sógorném volt, ki helyettem szerepelt.

Jól sejtette. A német herczeg ép úgy tett, mint a burgund jegyző. A legjobb tudósításokkal eltelve jött Párisba. Tudta, hogy N. asszonyság minden szerdán eljár az Operába, páholyának száma fel volt nála jegyezve, és itt kezdte meg a vizsgálódást. A fiatal falusi nő valóban megjárta egy igen kellemes asszonynak, de nem birt azon nemével a szépségnek, mely a herczegnek tetszett volna s a melylyel a párisi különösen meg van áldva. A herczeg nem szerette a nagy, erőteljes, barna, vig, nevető, naive és hiszékeny nőket; ezek a németek oly együgyűek! „Megcsaltak“ mondá a herczeg; és visszatért Németországba, a hol kétségbeesésében, s hogy romba dült ábrándjai felett vigasztalódjék, — megházasodott.

N. G.

„telek, vagy föld, mely colonusaik kezén van! majorság, vagy székely örökség.“

Már pedig, a fenn elsorolt törvények értelmében székely örökség mind az, melybe királyi jog bevéve nincsen, ez is az, ha az adományos, vagy annak örökösei kezéről a birtok más akárki birokába átment és abban 32 évi békességes birtoklást eltöltött.

Mindezek folytán a székely örökségek bebizonyítására elégséges 32 évi békességes birtoklás kimutatása, ha az azt bizonyító a királyi jogot bevitt egyének nem egyenes leszármazó maradéka; mert ekkor királyi jog állván még urbéresei a megyei urbéresekkal egyenlők.

Még is az 1854-ik évi januárius 24-éről kelt kir. nyílt parancs a székely örökséget, ha csak egyszer 1848-ban urbéres kezén találattott, és 1819-ben összeírva volt, megválthatóknak rendeli minden különbség nélkül, tekintetben nem vény azt, hogy székelyföldön az adó csak személyes kötelezettség volt, nem ragadt a földhez soha.

Mióta a székely nemzet ezt a földet lakja, ekkora, s ily méltatlan általános csapás és törvénytelenység rajta nem történt, pedig tatár, török stb. sokat sanyargatta, de legalább lakó és szántóföldjét elvinni nem tudván, meghagyta, igyekezeténél fogva a rajta ejtett sebet idő folytán ismét kiépülte. Most ezen törvényellenes eljárás miatt, a mely apának 4, 5, 6 fia van, nincs hová magának lakhelyet állítson, távol nézi ősi székely birtokát, melyről a honnak számtalanszor vérével áldozott, idegenek által jogtalan használtatni, mert attyok, vagy magok az urbérisékek reá erőszakolt rendszere, s azt követett csábításoknál fogva volt urbéreseivel kiegyezett, az ily egyezéseket az 1868-ik évi augusztus 12-kéről kelt miniszteriális rendelet is érvényben maradni rendeli. — Még a lenne furesa, hogy ha a székely örökség felett létrejött egyezmény szerinti csekély fizetést is az ország nékiek kárpótlás és a tulajdonos székely birtokát az urbéreseknél vásárlása meg, melynek ára lefizetéseibe az adó útján a tulajdonos is segít és így a tulajdonos vásárolja meg sajátját volt urbéresének!

Az ország csak is a tiszta királyi jogon biratott volt urbéreseket kárpótolhatja, mely kárpótlás a székely örökségeket birt urbéresre ki nem terjedhet, a fentebb idézett 1848-beli törvény világos értelme ellenére.

Innen, — minthogy a megrövidítés senkinek hasznára nem szolgálhat, — a lenne igénytelen nézetem, ha csakugyan a megtörtént egyezéseknek állani kell a székely örökségekre nézve is, hogy az ilyen megrövidített székely tulajdonosokat a megváltott birtok valódi becsértékéig, a megváltott összeg beszámításával, az ország illendőleg kárpótolja.

A fennebbieken, törvényeinket követve, elég világosan kifejtett elvek és nézetek szolgálnak mindenkinek tájékozásul.)*

Incze József.

A sz.-régen-mocs-apahidi utvonal.

Tudva van előttünk, hogy képviselőházunk a közmunka-és közlekedési miniszterium jelen évi költségvetésének tárgyalásakor az apahida-mocs-szászrégeni utvonal helyreállítására 170,000. frtot szavazott meg. — Az érdekelt törvényhatóságok s államnépök hivatalkon kívül azonban, most még kevesek előtt lehet tudva azor, kellemes bizonyosság, hogy a fm. közm. és közlekedési miniszterium legújabb kibocsátott magas rendeletével a nevezett utvonalnak állami kezelés alá vételét s rendszeres kiépítését elhatározza.

Egyelőre, mint legjobb forrásból halljuk, az Apahida-Mocs és Királyfalva-Szászrégen közötti utrésznek lesznek munkába véve és pedig azonnal, a legnagyobb erőlyel. Ezen már kiépített, de igen megromlott vonalokon az uttest egyengetése, rendszeres kavicsolása és a szükséges hidak, átereszek helyre állítása gyorsan fogják követni egymást s a munkát.

*) Közreadtuk ez inkább historiai, mint észjogi deduciót, mert nem gondoltuk, hogy a „Székely Hírlap“ elzárhatná kasábjait a székely kérdések megvitatása elől. Részünkről azonban mindig tudunk engedni a jogból a jobb-nak. Szerk.

ka előhaladása szerint a közlekedési utak szabályszerű fentartására annyira nélkülözhetlen állami utmesterek, utkaparók fognak felállítatni.

A Mocs és Királyfalva közti részre később, s némi mulhatatlan imitt-amott tán szükségessé válható utáthelyezésekre vonatkozó előtanulmányok után, — melyeknek ez év folytán szintén meg kell történniök — fog kerülni a sor.

Ugy hiszem felesleges munka és elveszett fáradság lenne erdélyi ember előtt a fenn kijelölt utvonal fontosságának bizonyíttatására szót vesztegetni! Ki nem tudja azt közölünk, hogy mennyire fontos ezen vonal, mely a közlekedési utakon oly szegény, de fölötté termékeny, áldott talaju Mezőséget épen derékban szeli át, — nem csak magára a Mezőségre, hanem ránk nézve is, kik annak végpontjaihoz közel eső piacczal birunk. S mennyivel bizonyosabb előttünk az, hogy ezen fontos összekötő vonal a rendes megyei kezelés mellett, s a numerice ugyan hatalmasnak látszó, de végeredményben oly jelentéktelenné devalválódó megyei concurrentiális erővel évekig tenghetett volna jelenlegi elhagyatott állapotjában: annyival nagyobb lehet örömmünk a felett, hogy az ily módon nemsokára egy egész országrész kényelmére és használatára készen álland.

S hogy ez valóban megtörténik, és pedig gyorsan és jól, arról kezkesdik azon körülmény, hogy azon fontos munka fővezérletével Székely János főmérnök ur, az ügy-buzgalmáról és erélyességéről városunkban is előnyösen ismert hivatalnok, jelenleg a kolozsvári magyar kir. mérnöki hivatal főnöke bizatott meg.

Legyen üdvözölve hazai kormányunk, mely e legújabb intézkedésével a soká elhanyagolt Erdélyt az anyagi gyarapodás terén egy lépéssel ujra előbbre vitte!

T.

A városi képviselőtestület

mult szombati ülése, a jegyzőkönyv hitelesítése után, teljesen a szesz-megdíjazás ügyével volt elfoglalva. A hetes bizottság felirati javaslata — a belügyminiszterhez — fölolvastatván, miután az általános tárgyalás alapjául elfogadtatott, részletes vita alá vétetett. A felirat szerkesztését azért nem tartjuk szükségesnek bővebben érinteni, miután — úgy hisszük — jövő számunkban megkezdhetjük szószerinti közlését. Legyen elég itt csak annyit megjegyeznünk, hogy az — bár méltó és kötelezett tisztelettel, de teljes határozottsággal tárja föl az egész ügyet és városunk igazát a nm. miniszter előtt, mely szerint, ha az egyszer már megadott díjazási jog a kivitelben oly korlátok közé vettetnék, mint azt a második leirat akarja: maga az egész ügy el volna ejtve, miután a v. képviselőtestület nem hajthat végre oly szabványokat, melyek által az összes polgárság terhelhetnék, a szeszgyárosok kivételével. A fölirat férfias-erőtéljü hangja észrevehető benyomást tón a gyűlésre, úgy, hogy mondhatni, egy szó változtatás nélkül fogadtatott el, fölterjesztés végett. Közben tárgyalatott a megdíjazási kezelőbizottság javaslata az ezutáni eljárásra nézve s csak a kivitelben történt — a jövő hóra, míg a nm. belügyminiszter ur a függőben levő kérdés fölött határoz — némi változtatás. Így apr. elején a városi köresemárlás joga oly módon fog hasznosbérbe adatni, hogy a hasznosbérbe a fogyasztási díj is betudatik; a közvetlen megdíjazás pedig csak a nemestelki kocsmákra nézve tartatik fön, egy biztossal (4 helyett) és 3 pandurral (12 helyett,) ekként a kezelési költségek negyedrésze szállittatván le s a napi biztosok — s napi díjaik — is fölősslegessé válván. A kezelő-bizottság, ezután, csak díjtalan gyűléseket fog tartani, a fölmerülő ügyek elintézésére.

Végül megválasztattak a küldöttek, kik a föliratott a nm. belügyminiszternek át fogják nyújtani szóbeli fölvilágosítással is szolgálván. A küldöttek Dr. Knöpfler Vilmos, Kovács Soma és Szász Béla. Indulásuk, ha jól halljuk, bolnap leend.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. Az e hó 21-én, Foursban megkezdődött Bonaparte-Noir per, any-

nyira igénybe veszi a párisiakat, s általában az egész országot, hogy egyébre alig marad figyel-mük. A város csak nem tömve van mindenféle idegenekkel. — A börtön és törvényszéki palota előtt folytonos a csoportozás. A terem, két-három órával az ülés megnyitása előtt, már tömve van. A per kimenetele még bizonytalan. Bonaparte, az előleges vizsgálat alkalmával tett vallomását: hogy Noirt csak azután lőtte meg, miután tőle arculcsapást szenvedett, most is fentartja. A másik, ez eseménynél még jelen volt egyén, Noir segédje Fouvielle, a herczeggel ellenkezőleg állítja most is: hogy a herczeg előbb arcul ütötte Noirt, s azután lőtte meg.

E pernél sokkal nevezetesebb, s a mellett még is csak nem elenyésző esemény, Napoleon császárnak, egy Ollivierhez intézett levele, melyben a deczemberi alkotmány újraalakításának szükségét mondja ki. E levelet a franciaia sajtó, néhány radikális lap kivételével, nagy és méltó örömmel üdvözölte. Napoleon e nyilatkozata által szakított a személyes uralommal, kilátásba helyezvén a független parlamenti kormányt. Ez által a reakcióhoz szitók ép akkor maradtak cserben, midőn szénájukat legjobb rendben hitték. Ez esemény annál fontosabb minden szabadság barátja előtt, mert nem külőrszak és fegyver által, nem vér árrán, hanem az eszmék lassu, de biztosan győzedelmeskedő hatása alatt jött létre.

A római kuria válasza gr. Beusthoz megérkezett. Ebben az osztrák-magyar külügyér, oly nyilatkozatot kapott, mely eléggé békítő is. A pap-diplomata nyilatkozata oda megy ki: hogy az egyház csak akkor kérlelhetetlen, ha általánosságokról van szó; tehát csak elméletben; a gyakorlatban nem oly szigorú. Nem is kellett volna oly nagy mumust csinálni az egész dologból! A zsinat határozzon, amit a szentlélek által sugottnak hisz, az ő dolga. Hogy az állampolgárnak, aztán mit kell cselekedni, azt az állam mondja meg.

POROSZORSZÁG. A király 21-én ünnepelte meg 73-ik születési napját, az észak-német fejedelmek és herczegek jelenlétében. — E tény újabb bizonyíték, arra, hogy a porosz király, inkább ura a szövetségnek, mint elnöke.

VEGYES.

* Némely t. előfizetőinkhöz. Lapunkra, mint előfizetési pénzt többet küldöttek be következő t. előfizetőink: gr. Péchy Manó kir. biztos ő nmlga jan-jun. hóra 50 krral; a brassói magyar kaszinó jan-jun. hóra 50 kr-, gr. Beldi Ferencz ő mlga jan-jun. hóra 50 kr-, t. Gyárfás Imre ur jan-márcz. hóra 30 kr-, a székelyudvarhelyi kaszinó jan-jun. 50 kr-, t. Simon Pál ur jan-márcz. hóra 30 kr-, a polgári Társalkodó Kolozsvártt jan-jun. 50 kr-, a kolozsvári kör jan-márcz, hóra 17 kr- és apr-jun. hóra is 17 kr-, a n. egyedi kaszinó jan-junl hóra 50 kr-, a Polgári kaszinó Károly-Fehérvártt egész évre 1 frt; a m. kir. miniszterelnökség II. oszt. egész évre 1 frt; Dr. Fischer Lajos ur jan-jun. hóra 50 kr-, t. Máthé András ur jan-márcz. hóra 30 kr-, t. Kósa Sándor ur jan-márcz. hóra 60 kr-, mltgs Mikó Mihály főkirálybíró ur jan-jun. hóra 50 kr-, t. Koszta József ur jan-márcz. hóra 30 kr-, tisz. Boér Mihály ur jan-jun. hóra 50 kr-, t. Székely Sándor ur jan-jun. hóra 50 kr-, a Deák-kör egész évre 2 frt-, t. Biró Mihály ur apr-jun. hóra 60 krral. Tisztelettel figyelmeztetjük illető t. előfizetőinket, hogy fennemlített többletöket most évnegyed, majd félév és a jövő év elején bekülden-

dő előfizetési pénzeiből levonni méltóztassanak; akár pedig annak hováfordítása elől rendelkezzenek.

* **Királyné ő Felsége** f. hó 21-én magas látogatásával szerencsétlenné a pesti protestáns árvaházat: s nem csak, hogy magas meglegedését kegyes volt az intézet tisztasága és családias kinézése fölött kijelenteni, hanem másnap 100 o. é. frtot méltóztatott az intézet céljainak előmozdítására küldeni.

* **Péchy Manó**, kir. biztos ő nmlga Ruzsicska György elhunyt zeneművésznök nyomorban maradt özvegyének felségelésére 50 frtot adományozott.

* **A városi képviselőtestület** ma — a szokott időben ülést tart, melyen a már több ülésen elintéztetlennül maradt ügyek láttatnak el.

* **Vasuti munkálataink** a legnagyobb erélyvel folynak; a földmunkálatok már majdnem Medgyesfalváig vannak bevégezve, s naponta 300 munkás foglalkozik a munka továbbfolytatásában.

* **A helybeli dalárda**, mint halljuk, apr. utolsó napján nyílt táncszívalommal összekötött hangversenyt fog rendezni. Örülünk, hogy ez egyet ismét életjelt ad magáról, a hangverseny napjára azonban megjegyezzük, hogy aligha jól van választva, mivel a helyi ev. ref. főiskola ifjúsági könyvtára javára — ha jól tudjuk —

ugyan apr. végnapjaira fog hangverseny rendeztetni. És ez összeütközés egyik jótékony czéljának sem válnék előnyére.

* **Tisza Kálmán** 1000 frtot adott a rokant honvédek segélyezésére.

* **Komlótermelési adatok** közlésére szólította fel közelebből a földm. miniszterium az erd. gazdasági együletet. Szándéka ugyanis: lépéseket tenni a nagyon jövedelmes, de nálunk fel nem karolt iparág emelésére; s főleg fel kívánja hívni komlótermésünkre a pesti iparkamra figyelmét. Felkérjük ennénfogva komlótermesztő gazdáinkat, szíveskedjenek közölni: mily kiterjedésben termelik azt; holdankint hány mázsa a termés, s ezt hol és minő árban szokták elértékesíteni; mekkorák a miveltési költségek, s ezek levonása után mi az átlagos tiszta jövedelem holdja után; végre minő intézkedések lennének szükségesek ez iparág emelésére.

* **A vallás- és oktatásügyi m. kir. miniszter** a kolozsvári kir. jogakadémiánál megüritült eszjog, magyar köz és magánjog tanszékére dr. Kolosvári Sándor, kolozsvári ref. főtanodai jogtanárt nyilv. rendkívüli tanárrá a szabályszerű illetményekkel nevezte ki.

* **A pesti esküdtszék** közelebbi ülésén a pestmegyei jegyzők ügyét tárgyalta dr. Ágai Adolf a „Borsszem Jankó” szerkesztője ellen. A vádlókat Gullner Gyula, a vádlottat dr. Décey

Zsigmond képviselte. A vád alapját a „Borsszem Jankó” 110. számában megjelent „Híres férfiak arcképesarnoka” cikk azon tétele képezi, mely szerint „Dalmady az egyedüli jegyzője Pestmegyének, ki még váltót nem hamisított.” A vádlott előadta, hogy ő nem akart sérteni, s ama tételt visszavonta, ő csupán a főjegyzőket értette. A szokásos vád és védbeszédek után az esküdtszék dr. Ágai Adolfot 8 szóval 4 ellenében felmentette, a bíróság pedig a pestmegyei aljegyzőket 28 frt perköltségben elmarasztalta.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. március 24-én.)

5% metalliques	61.50
5% nemzeti kölcsön	71.45
860 államkölcsön	98.—
Bankrészvény	725.—
Hitelrészvény	289.80
London	124.10
Ezüst	121.15
Arany	5.85 ¹ / ₂
Földt. ment. kötvény erd.	75.25
Földt. ment. kötv. magyarh.	79.—
„ „ „ horvát-slavon	83.50

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Szász Béla.

HIRDETMÉNYEK.

(32) 1—5 220,000 főnyeremény, legkisebb 160 frt. 1870. április 15-kén

huzása lesz a m. kormány által alapított és biztosított 1864. évi cs. kir. osztrák sorsjegy kölcsönnek, 120 millió 983,000 frt értékben.

A kölcsön 400000 nyereménye közt van 20 á 250,000, 10 á 250,000, 60 á 200,000, 81 á 150,000, 20 á 50,000, 20 á 25,000, 10 á 20,000, 29 á 15,000, 171 á 10,000 352 á 5,000, 432 á 2,000, 783 á 1,000, 1350 á 500, sat. és 160 frt o. é. mint a legkisebb nyeremény minden kihuzott sorsjegynek.

Nincs egyetlen sorsjegy-kölcsön, mely ily nagy nyeremény-esélyeket nyújtana, s így mindenkinek alkalom van nyújtva, hogy egy kis betéttel 220,000 frtot nyerjen.

Egy sorozat- és nyeremény-számos sorsjegy arra 2 frt, háromé 5 frt, hété 10 frt, tizenöté 20 frt o. é., bankjegyekben.

Szíves megrendelések, az összegek beküldése után, gyorsan lelkiismeretesen pontosan és bérmentesen teljesítenek, a hivatalos játékterv mellékletével, minden kívánt felvilágosítás készséggel megadva s a huzás megtörténte után a nyeremény-jegyzék minden résztvevőnek ingyen megküldetvén, valamint a nyeremény összegek azonnal kifizettetvén. A megrendelések tehát mielőbb s egyenesen következő czim alatt teendők,

Breyha J. kereskedőháza,
Majna-melletti Frankfurtban, Grosse
Friedbergstrasse, 41.

(30) 3—3 Kerestetik

egy gazdasági képzettséggel és gyakorlattal is bíró gazdaszist.

Megkötött szerződvény alapján itt Maros-Vásárhely közelében állomását azonnal elfoglalhatja.

Utastást ad e lap kiadó-hivatala.

(23) 2—2 Nyomtatványok

biróságok, községek, ügyvédek, s általában minden polgári és egyházi hivatalos kezeléshez szükséges nyomtatványok, a legszebb, legjobb és legújabb, legczélszerűbb szerkezetű jutányos kiállításban mindenkor nagy részletben kapható a régi jóhírű **Ramazetter és Knauer** cégü könyvnyomda és könyvkereskedésben Veszprém-ben.

Teljes árjegyzék bárhova bérmentesen megküldetik.

(11) 7—7 Egy szakértő vendéglős

kerestetik, a ki M.-Vásárhelyt a mindég jóhírben álló Lénárt Károly vendéglőjébe, a hol színház, nyári mulató kert van és bálók is adatnak, a konyhát a mellette lévő lak-szobával és ebédlő szobákkal minden bér fizetés nélkül a jövő Szentgyörgy napjától kezdve át vegye, bővebb értekezést szerezhetni levél vagy személyes találkozás által

Lénárt Károly-nál.

(31) 2—3 Eladó falusi birtok.

V.-Szt-Iván községe és határán, M.-Vásárhelytől 2, és Sz.-Régentől 1, órányira, az ugynevezett Gondos-féle, szabadon álló, 115 holdnyi birtok, készpénz fizetés mellett örök áron eladó, április 24-kén a birtok átvehető is lévén.

Szóbeli megtalálásokra felel
Szentiványi Kálmán M.-Vásárhelyt.

(28) 7—16 Gazdasági és kerti

veteménymagvak.

Luczerna francia.

magyar.

Lóhere steier.

Burgundi répa.

Tarló répa.

Bükköny.

Fűmag, francia és angol.

Ákászfamag sat.

Mindennemű kerti veteménymagvak, s mintegy 300 féle legújabb virágmagvak, legjobb minőségben és jutányos áron.

Szentjános Ferencz,
Kolozsvárt.